

17

AZ
ALSÓ-LENDVAI
POLGÁRI FITANODA
ELSŐ
ÉRTESITVÉNYE

AZ
1872—73. TANÉV VÉGÉN.

SZERKESZTÉ

GY. CSÓKAS GYÖRGY

ID. IGAZGATÓ.

NAGY-KANIZSA,
NYOMATOTT WAJDITS JÓZSEF GYORSSAJTÓJÁN
1873.

Az alsó-lendvai
POLGÁRI FITANODA

nyilvános vizsgálatai

idejének, rendjének s tantárgyainak

valamint

A TANÍTÓK és TANULÓK

személyzetének

K I M U T A T Á S A

az 187²/₃-ik tanév végével.

Kiadta

Gy. Csókás György

10. igazgató: ...
Érkezett: 1908 év Január hó 14 n.
Leltári szám: 12866 Csoport szám: 446

Nagy-Kanizsán. Wajdits József gyorsajtóján.

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR
Növekedőnapló
1936. év 11231. sz.

(R
2)

A vizsgálatok ideje és rendje.

Júl. 28-án d. e.	8—10 óráig	hit- és erkölcstan I. II. o.
" "	" 10—12	" latinnyelvtan I. II. oszt.
" "	d. u. 4—6	" testgyakorlat I. II. "
" 29-én d. e.	8—10	" szám- és mértan I. "
" "	" 8—10	" magyarnyelvtan II. "
" 30-án "	8—10	" földrajz I. oszt.
" "	" 8—10	" németnyelvtan II. oszt.
" "	d. u. 3—5	" ének I. II. oszt.
" 31-én d. e.	8—10	" természetrajz I. oszt.
" "	" 8—10	" szám- és mértan II. o.
Aug. 1-én "	8—10	" magyarnyelvtan I. o.
" "	" 8—10	" földrajz II. oszt.
" 2-án "	8—10	" németnyelvtan I. oszt.
" "	" 8—10	" természetrajz II. "
" 3-án "	8 órakor	az 187 ² / ₅ -ik tanév bezá- rása, jutalmak és bizonyítványok kiosztása.

Jegyzet: A szabadkézi és mértani rajzok, ugy szintén a szépírási példányok a vizsgák alatt ki lesznek téve.

Figyelmeztetés: A jövő 187³/₄-ik tanévben a III-ik osztály is megnyílik, esetlegesen a IV-ik osztály is, ha arra szeptember 27-ig elegendő számú jelentkezők lesznek.

A beiratások szept. 28-tól október 5 ig. A tanítás október 6-án rendszeren megkezdetik.

KÖNYVTÁRSZÁM
1877. 2

Tanító-személyzet.

Gy. Csókás György r. tanár, id. igazgató, tanított az I. és II-ik osztályban szám-és mértant.

Alszeghy János s. tanár, tanított az I. és II-ik oszt. éneket és önként vállalkozóknak hegedüt.

Cséka Károly h. tanár akadémiai festő, tanított az I. és II-ik oszt. szépirást, mértani-és szabadkézi rajzot.

Helyes Lajos s. tanár, tanított az I. és II-ik oszt. testgyakorlatot.

Iványi Andor r. tanár, I-ső oszt. főnöke, tan-szergyűjteményi őr, tanított az I. és II-ik oszt. természetrajzot és földrajzot.

Kiss Pál rendk. tanár, s. lelkész, tanított az I. és II-ik oszt. latinnyelvtant.

Körmendy József s. lelkész, tanított a rom. kath. vallású ifjaknak hit- és erkölcsant.

Schacherlsz Mózes rabbi, tanított a mózes vallású ifjaknak hit és erkölcsant.

Udvarhelyi Gyula r. tanár, tanácskozmá-nyi jegyző, II-ik oszt. főnöke, tanított az I. és II-ik oszt. magyarnyelvtant és németnyelvtant.

Tanulók névsora.

I. osztály.

Benedikt Mór m. v. *)	Kaizer Károly r. k.
Deutsch Mór m. v.	Koch Henrik r. k.
Eppinger Samu m. v.	Kolonics Jenő r. k.
Gráf Miksa m. v.	Német Lajos r. k.
	Poesinczki János r. k.

*) Elmaradt.

Rosenberg Samu m. v.
Schön Lajos m. v.
Spitzer Arnold m. v. *)
Szalavári Ede r. k.
Tomka Géza r. k.

Tomka Mihály r. k.
Vogrincsi Nándor r. k.
Zvoniczek Ede r. k.

Összesen 17

II. osztály.

Alszeghy Ferenc r. k.
Beztánovics Lajos r. k.
Dervarics Lajos r. k.
Hajós Gyula r. k.
Laki Imre r. k.
Madarász Miklós r. k.
Meider Henrik m. v.
Mendl Károly r. k.
Nagy Lajos r. k.
Nagy Zoltán r. k.
Némethi János r. k. **)

Poppel József r. k. *)
Rác Béla r. k.
Reverencsi Istv. r. k.
Spitzer Arnold m. v.
Tomka György r. k.
Tóth Károly r. k.
Vogrincsi Lajos r. k.
Zakó Elek r. k.
Zakó Jenő r. k.
Zárjeczky Viktor r. k.

Összesen 21

*) Elmaradt.

**) Magánballgató.

*) Elmaradt.

AZ
ALSÓ-LENDVAI
POLGÁRI FITANODA
ELSŐ
ÉRTESITVÉNYE

AZ
1872—73. TANÉV VÉGÉN.
SZERKESZTÉ
GY. CSÓKÁS GYÖRGY
ID. IGAZGATÓ.

NAGY-KANIZSA,
NYOMATOTT WAJDITS JÓZSEF GYORSSAJTÓJÁN
1873.

A polgári iskolaszék tagjai.

- Zárjeczky Vincze az iskolaszék elnöke, herczeg Eszterházy tisztartója.
Babolchay Sándor kir. járásbirósági irnok.
Gyertyánosi Csókás György polg. isk. igazgató, az iskolaszék t. tagja.
Egyházashübki Dervarics Kálmán kir. járási 1.-albiró.
Feichtmann Adolf megyei járási orvos.
Kakasdi Hajós Mihály kir. járási albiró.
Hoffmann Salamon háztulajdonos, az iskolaszék gondnoka.
Iványi Andor polg. isk. rendes tanár, isk. jegyző.
Kalivoda Sándor földbirtokos.
Dr. Kelemen István orvos.
Koczeth Mátyás kir. járási albiró.
Kovács János ügyvéd.
Lendvay Mátyás kir. járásbiró.
Mózer Samu orvos.
Prey György földbirtokos, az iskolaszék pénztárnoka.
Tomka György kereskedő és földbirtokos.
-

A négy alapművelet rövid szabályai a tizedesrend- szer alapján.

Minden számjegynek két értéke van, u. m.: *alak-* 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 azaz hány egység van a számjegyben; és *helyértéke*.

A helyértéknél kiindulási pontul az *egyese*k vagyis az *első hely* vétetik s ez egy a szám jegy jobb oldalán álló *pont* (·) által jelöltetik, vagy ha ez valamely szám sorban nem tétetik ki, akkor a jobb oldalon álló végső szám az egyes. Az egyesektől számítva a második helyen balra a *tizedes*ek, jobbra a *tizedrészek*; a harmadik helyen balra a *száz*asok, jobbra a *századrészek*; negyedik helyen balra az *ezre*sok, jobbra az *ezredrészek*; — s így tovább — állanak. pl. 4567·891 négy ezres, öt százás, hat tizedes, hét egyes, nyolcz tized, kilencz század, egy ezred.

Hogy bizonyos helyen az egységek hiányát ki lehessen jelölni a kilencz alak jegyhez járul még a 0. (zerus).

Minden számjegy balról jobbfelé *tíz*szer *kevesebb* értékkel bír mint az azt megelőző helyen birt; s viszont jobbról balfelé *tíz*szer *nagyobb* értékkel, mint az előtte való helyen. — Ezért ezen szám rendszer *tizedes* rendszernek neveztetik; az első helyet megjelölő pont pedig *tized*pontnak.

Összeadás.

Összeadni annyit tesz, mint oly számot keresni, mely annyi, mint két vagy több adott szám együttvéve.

Az adott számok *összeadandóknak*, a keresett szám *összegnek* nevezetik. — Jele + (és, több, plus) pl. $0\cdot5 + 108\cdot6 + 91\cdot06 = 200\cdot16$.

A számok egymás alá is írhatók; ekkor arra kell ügyelni, hogy az *egyhely értékük* egymás alá irassanak. A fenti pl.

$$\begin{array}{r} 0\cdot5 \\ 108\cdot6 \\ 91\cdot06 \\ \hline 200\cdot16 \end{array}$$

K i v o n á s.

Kivonni vagy levonni annyit tesz, mint két számnak adott összegéből s ezen számok egyikéből a másikat kikeresni. — Vagy más szóval: egy adott számhoz keresni egy oly számot, mely vele együtt adja egy másik adott számnak összegét.

A két szám összege *kisebbitendőnek*, az ezen összegből adott szám *levonandónak* s a műtét által kijött szám *maradék* vagy *különbségnek* nevezetik. — Jele — (kevesebb, minus) pl. $305 \cdot 4 - 96 \cdot 13 = 209 \cdot 27$; $8 - (-3) = 11$.

$305 \cdot 4$ a mivelet $3 + 7 = 10$, marad 1 ; $1 + 1 + 2 = 4$; $6 + 9 = 15$, mr. 1 ;
 $96 \cdot 13$

$$\begin{array}{r} 209 \cdot 27 \\ \hline 1 + 9 + 0 = 10 \text{ mar. } 1; 1 + 0 + 2 = 3. \end{array}$$

$$8 \text{ a mivelet } -3 + 3 + 8 = 8$$

$$\begin{array}{r} -3 \\ \hline \end{array}$$

$$11 \quad \text{vagy} \quad -3 + 11 = 8$$

Ezen eljárás megfejtésére igen alkalmas az általános mérték egység (pénz).

S z o r z á s.

Mint hogy a szorzás rövidített összeadás; szorozni tehát annyit tesz, mint bizonyos számot annyiszor venni összeadandóul, a hány egység van egy adott másik számban.

Az összeadandóul vett szám *szorzandónak*, az mely mutatja hányszor kell venni a szorzandót *szorzónak*; az ez által talált szám *szorzatnak* nevezetik.

Szorzó és szorzandó közös névvel *tényezőknek* vagy *szorzóknak* nevezetnek. — Jele \times vagy a két tényező közé tett pont (\cdot).

A szorzásnál a tényezők egymás alá iratnak, és pedig: a *szorzó legnagyobb értékű jegye iratik a szorzandó egyese alá* pl. $3457 \cdot 26$; $0 \cdot 026 \cdot 578$;

$$235 \cdot 0 \cdot 74; 468 \cdot 7 \cdot 35 \cdot 29; 3600 \cdot 4520. - 3457 \cdot 0 \cdot 026 \cdot 235 \cdot 468 \cdot 7$$

$$26 \cdot 578 \cdot 0 \cdot 74 \cdot 35 \cdot 29$$

A szorzást kezdjük a szorzó legnagyobb értékű jegyével, szorozván a szorzandó legkisebb értékű jegyét; s a szorzatban *az első jegy iratik azon számjegy alá a melyiket szoroztuk*, a többi jegyet utánna balra irjuk;

$$\begin{array}{r} 3457 \quad 0 \cdot 026 \quad 235 \quad 468 \cdot 7 \quad 3600 \\ 26 \cdot ; 578 \cdot ; 0 \cdot 74 \cdot ; 35 \cdot 29 \cdot ; 4520 \\ \hline 6914 \quad ; \quad 130 \quad ; \quad 1645 \quad ; \quad 14061 \quad ; \quad 144 \end{array}$$

A második s következő számjegyekkel midőn szorzunk, a szorzatban mindig egy helylyel jobbra kijebb írjuk a szorzatot. — Megjegyezvén, hogy midőn az utolsó számjeggyel szorzunk, egyszersmind az előbbi szorzatot össze is adhatjuk.

3457	0·026	23 5	468·7	3600
<u>26</u>	;	<u>5 78</u>	;	<u>0·74</u>
6914	;	130	;	3 5·29
<u>89882</u>	;	<u>164 5</u>	;	<u>1406 1</u>
		173 90		144
		<u>182</u>		<u>234 35</u>
		15028		180
			<u>9 374</u>	<u>16272</u>
			1654 0423	

A szorzat bir a felette álló szorzó helyértékével; tehát a fentebbi szorzatok helyértéke: 89882; 15·028; 173·90; 16540·423; 16272000.

Ha csak bizonyos meghatározott hely értékig akarunk dolgozni, akkor a *rövidített* szorzást alkalmazzuk. Ekkor a szorzandóban nem a legkisebb értékű jegyet, hanem azt szorozzuk, mely a szorzó azon helyértékű jegye felett áll, a meddig a szorzást végezni akarjuk. A szorzandó jobb oldalán álló többi jegyeket el vágjuk, vagyis elhagyjuk. — Itten megjegyzendő, hogy az első elvágott számjegy balról a maradék miatt (igazítás v. javítás)*) szoroztatik pl. 1234·567 az ezresekig; 970·654·0·52 az egyesekig; 325·12·768 a századokig; 367·892145·42 a tizedekig;

1234	5·4=20, javítás	2·970·654	5·0=0·325	0·001	·367·89214
<u>567</u>		' 0·5 2	' 12·768	' 4 2 ₀	<u> </u>
617		<u>485</u>	325000	147157	

A második számjeggyel midőn szorzunk elvágjuk a balra következő szorzandó számjegyét; ezt ismét a javítás miatt szorozzuk csak. A szorzat nem iratik kijebb egy helylyel, mivel az elvágott számjegy szorzatát elhagytuk.

Igy folytattatik a mivelet a következő számjegyekkel is.

1234	970·654	325 _{10 10 10 1}	367·892145
<u>567</u>	;	<u>0·52</u>	;
617	;	12·768	;
<u>74</u>	;	<u>4 2₀</u>	;
699 ezer	485	3250 00	1471 57
	<u>504</u>	650 00	<u>1545 1·5</u>
		227 50	
		<u>19 50</u>	
		4149·60	

0·4359·81·67 a tizedesekig

0·4 359

8 1·67

3

8·4=32 jav. 3

*) Javitást ad

5—14-ig 1-et

15—24-ig 2-öt

25—34-ig 3-at

35—44-ig 4-et

stb.

O s z t á s.

Minthogy az osztás a szorzás ellentett művelete. Osztani annyit tesz, mint két szorzónak szorzatából s ezen szorzók egyikéből a másikat kikeresni.

De az osztás egyszersmind *rövidített kivonás*. Tehát osztani annyit is tesz, mint valamely adott számból egy másik adott számot annyiszor kivenni, ahányszor csak lehet.

A szorzat — illetőleg azon szám, a melyből a másik számot ki kell venni *osztandónak*; az adott szorzó, illetőleg levonandó *osztónak*; a keresett másik tényező, illetőleg azon szám, mely mutatja, hogy hányszor lehet ezen számot kivenni *hányadosnak* neveztetik. -- Jele: vagy — (két pont, vagy vízfektü vonal pl. a törteknél).

A szorzásnál a tényezők fölcserélhetők, az osztásnál az osztandó és osztó nem.

Az osztó iratik az első rész osztat alá pl. 3456:178;3214·58:97;5243:

0·396;0·09187;32·451. — $\frac{3456}{178}$; $\frac{3214\cdot58}{97}$; $\frac{5243}{0\cdot396}$; $\frac{0\cdot09187}{32\cdot451}$

A hányados első számjegye iratik az *osztó egyese alá*; a többi jegyek utánna jobb felé 3456₀₀₀ 3214·58 5243₀₀₀₀ 0·09187₀₀₀

178	97	0·396	32·451
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
19415	33 14	1 32398	283
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
1676	304	1283	269680
740	135	950	100720
280	388	1580	3367
1020	0	3920	...
130		3560	
...		392	

A hányados a felette álló osztandó helyértékével bir, tehát a fentti pl. 19·415...; 33·14;13239·8...; 0·00283...

Jegyzet: A szorzás valamint az osztási példánál használt kis 0 (zerus a tizedes rendszer fogalmából kivethető. — Az osztó és hányados szorzat mindjárt kivonatik az osztandóból, s csak a tiszta maradék iratik le, mely hez a következő számot levéve uj osztandót nyerünk.

Ha csak bizonyos meghatározott helyértékig akarunk dolgozni, a rövidített osztást alkalmazzuk.

Az osztó aláírásánál és a hányados első számjegye alá írásánál a fentebbi eljárást követjük.

Miután a hányados első számjegye aláírásával annak helyértékét is tudjuk; így a hányados számjegyeinek számát meghatározhatjuk.

A hány értékkel bíró számjegyre van szükségünk a hányadosban, annyi értékkel bíró számjegyet tartunk meg balról jobb felé számítva az osztóból; a többit elvágjuk, vagy ha annyi nem volna, kiegészítjük. S ezen megmaradt vagy kiegészített osztóval osztjuk a felette álló osztandót.

Itten is azt kell megjegyezni az elvágott osztóról, mit a szorzásnál a szorzandóról: pl. 513478:623 a tizesekig; 1234:0·30457 az egyesekig; 0·65042:315 az ezredekig; 62·8768:3·07 a századokig; 456·3:0·12 a tizedekig.

$\begin{array}{r} 513478 \quad 8.3 = 24 \text{ jav. } 2 \\ \underline{62 3} \quad 8.2 + 2 + 5 = 23 \text{ marad } 2 \\ \quad 8 \quad 8.6 + 2 + 1 = 51 \\ \underline{\quad} \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \\ \quad 15 \end{array}$	$\begin{array}{r} 1234 \cdot 00 \quad 4.7 = 28 \text{ jav. } 3 \\ \underline{0 \cdot 3045 7} \quad 4.5 + 3 + 7 = 30 \text{ marad } 3 \\ \quad 4 \quad 4.4 + 3 + 5 = 24 \quad ,, \quad 2 \\ \underline{\quad} \quad 4.0 + 2 + 1 = 3 \quad - \\ \quad 157 \quad 4.3 + 0 + 0 = 12 \end{array}$
---	---

Az első maradékhoz nem vétetik le a következő számjegy, hanem az osztóból jobbról bal felé elvágatik egy számjegy, s az így megmaradt osztóval osztatik az előbbi maradék (a javítás figyelembe vételével). Ezen eljárás addig folytatattatik, míg az osztóból minden számjegy elvágatott.

513478	1234 ⁰⁰	0·65042	62·8768	456·3
$\underline{6 2 3}$	$\underline{0 \cdot 3 0 4 5 7}$	$\underline{3 15}$	$\underline{3 0 7 0 1}$	$\underline{0 \cdot 1 2 0 0 0 1}$
82 tizes	4051 [·]	0·002	20·48	3802·5
15	157	0	147	9630
3	5		24	30
	2		0	6
				0

Csókás György.

A tanoda története.

Már Rómának legnagyobb szónoka mondá egykoron: „Hajoljon meg a fegyver a toga előtt.“ Azaz a békés munkásság diadalmaskodjék a nyers erőszak felett. Mintegy előre jelezvén a célt, melyet az emberiségnek előhaladásában maga elé tűzni s elérnie kell. Munkálkodás alapja a haladásnak; s ez akkor eszközölhető legbiztosabban, ha az emberiség mindegyik rétege közremunkál tehetsége s műveltségi fokához mért képzettsége arányában; szóval, ha a magán- és közjólét megalapíthatására szükséges ismeretek minél szélesebb körben terjedhetnek el és válhatnak minél számosabbak közkinceseivé. A haladás támasza és legbiztosb kalauza tehát a józan, czélszerű nevelés; azaz azon nevelés, mely a nép zömének eszközöket nyújt a mai kor kívánalmainak megfelelő magasabb ismereteket megszerezhetni, s ezek alapján abból gyakorlati életre képesített, tett-erős osztályt teremt. — E cél elérésére szolgálnak leginkább — egyebeken kívül — a legujabb időkben hazánkba is átültetett felsőnép — és polgári iskolai intézetek.

A haladás ezen hathatós tényezőit tekintetbe véve a kies fekvésű Alsó-Lendva mezőváros — mint kétségtelen központja egy nagy kiterjedésű s népes vidéknek, minthogy egyfelül vend (szláv) ajku polgártársainkkal, valamint a szintén szlávajku Muraközzel tőszomszédságban lévén, más felül Stajerszág határától is csak alig 2 mfdnyi távolságra esik, — tiszta magyar jellegénél fogva ugyanis hivatva van nemcsak nemzetünk édes nyelvét terjeszteni, hanem az elemi tantárgyakat meghaladó magasabb kiképzetésre is módot s alkalmat szolgáltatni. Nagyságos Bója Gergely ur Zalamegye volt tanfelügyelője Alsó-Lendvának eme jelentőségét csakhamar felismerte, s szokott ügybuzgalma és erélyével keresztül is vitte, miként Alsó-Lendván egy gazdasági szakosztálylyal összekapcsolt felső népiskolának állam-segély melletti felállítására 1872. évi július hóban kelt ministerialis határozat szerint csakugyan engedélyeztetett.

Az erre augusztus 11-én tartott városi képviseleti közgyűlésen élénk örömmel fogadtatott a kegyelmes ministeri leirat, s az engedvényezett, felállítandó felsőbb népiskola iskolaszék tagjai azonnal megválasztattak.

Azonban a város, de főleg a népes vidék érdekeinek tüzetesebb megfontolása után, a közönségnek már ekkor nyilvánult, a felsőbb népiskola helyett egy polg. iskola utáni óhaja. Ez okok kifolyásaként terjesztetett a magas ministerium elé szept. 7-én egy újabb, az Alsó-Lendván felállíthatni engedvényezett felsőbb népiskolának egy hatosztályu polg. iskolává alakítását kérvényező irat. Ezt a vallás- és közoktatási minister urnál Stirling Antal esperes-plebános, Zárjezky Vincze herczeg Eszterházy ur tisztartója,

Tomka György helybeli kereskedő urak által küldöttségileg nyújtották át s kérvényezték.

Különösen az általános szeretetnek örvendett gr. Szapáry Géza volt főispán, és Molnár Pál képviselő urak hathatós közreműködésével, a magas ministerium az okok tekintetbe vételével leiratában csakugyan megengedi a polgári iskola felállítását Alsó-Lendván, s egyszersmind kijelenti, hogy a felsőbb népiskolára már utalványozott összeg a polgári iskola szükségleteire fordíttassék; továbbá elrendeli, hogy a tanfelügyelő rövid idő alatt pályázatot hirdessen a tanári állomásokra.

Ezen polg. iskolai tanári állomásokkal egybekapcsolt járandóságok (négy rendes tanár á 800 frt fizetés, 200 frt lakbér; a még ezután kinevezendő két segéd tanár á 500 frt; két műszaki segéd tanár á 400 frt; egy tanár az igazgatói teendőikért 200 frt; irodai átalány 100 frt; az intézeti szolga 300 frt = 6400 frt, illetőleg ez évre 5400 frt.) egyelőre addig, míg a község anyagi viszonyai kedvezőbbekre nem változnak, az állampénztár terhére levén elvállalandók. Az első felszerelésre 1000 frt utalványoztatott.

E magas leirat által tehát a város buzgó közönségének legfőbb vágya tényynyé vált; s most minden törekvés oda irányult, hogy az intézet két első osztálya még ez iskolai évben megnyitassék. Miután pedig a vallás-és közoktatási m. kir. ministerium október 26-án 28,872. sz. a. leiratban az alsó-lendvai polg. iskolához a jelenleg működő négy rendes és két segéd-tanár kineveztetését közlé, az iskolaszék a polgári iskola megnyitását november 11-re tűzte ki, mi azonban 18-ig halasztatott el. A november 10-én tartott iskolaszéki gyűlésben szavazat többséggel Haspel Ferencz iskola szolgának megválasztatott.

A beiratások ellenben 11—17. fogatba vétettek, míg végre november 18-án Krob Pál kir. másodtanfelügyelő ur a városi nagy számú közönség jelenlétében az intézetet ünnepélyesen megnyitá, mely alkalommal a tanári kar a hivatalos esküt szintén letette. Az ünnepélyes megnyitást Lendva város intelligentiája által rendezett diszebed követte, melyre a tanfelügyelő ur s a tanári kar vendégeül hivatott meg, s melyen számos válogatott és igen találó felköszöntések mondattak.

Az iskola ideiglenes minőségben az Eszterházy herczegség tulajdonához tartozó s történelmileg is nevezetes alsó-lendvai vár felső emeletében helyeztetett el; e célra a jelen évben két tanterem, egy muzeum, egy tanácskozmányi s iroda terem szolgált. A lakbér termenként 30 frt o. é.

Intézetünket 1873. márczius 27-én Krób Pál kir. m. tanfelügyelő ur látogatásával szerencsétlétet.

A nyilvános vizsgálatok ideje és rendje a vizsgálatok előtt jóval a környéken kiosztott kimutatás által tudomásul adatott.

S valamint szerintünk jól felfogott érdeke az államnak egy ily majd nem páratlan geographiai helyet s központot a közérzet javára kellőleg felhasználni, hogy a hazai szellem s a honfi erények iránti buzgóság terjesztése előmozdittassék, s ez elvet a gyakorlati életbe átültetve, azt bár nagyobb áldozattal is fejleszteni: ép oly érdeke polgártársainknak s más közöttünk. vagy közeli szomszédságban élő szláv ajku testvéreinknek is ily alkalmat kihasználva — gyümölcsözővé tenni, hogy gyermekeiknek a helyben vagy közelben levő, — így ocsóbb iskoláztatás, magasabb kiképzetés által szebb jövőt biztosítsanak, az államnak pedig becsülendőbb s honfi erény és hűségben törhetlen polgárokká neveltessenek.

Ezekután nekünk nem marad egyéb hátra, minthogy lelkünk mélyéből kívánjuk s teljes erőnkől arra törekedjünk, hogy az állam költségén felállított alsó-lendvai polgári iskola — mint különben is e vidék édes hazai nyelvünk ápolója és terjesztője — a hozzá kötött reményeknek teljesen megfeleljen, s így a hazának hozott és hozandó áldozataiért jogosan várható áldásdús gyümölcsötétést hozzon.

Tanító-személyzet.

Gy. Csókás György r. tanár, id. igazgató, tanított az I. és II-ik osztályban szám- és mértant; hetenkint 10 órában

Alszeghy János s. tanár, tanított az I. és II-ik oszt. éneket, vállalkozóknak hegedüt és zongorát; hetenkint 4 órában.

Cséka Károly r. tanár, akadémiai festő. tanított az I. és II-ik osztályban szépírást, mértani- és szabadkézi rajzot; hetenkint 12 órában.

Helyes Lajos s. tanár, tanított az I. és II-ik oszt. testgyakorlatot; hetenkint télen 4, nyáron 5 órában.

Iványi Andor r. tanár, I-ső oszt. főnöke, tanszergyűjteményi őr, tanított az I. és II. osztályban természetrajzot és földrajzot; hetenkint 8 órában.

Kiss Pál rendk. tanár, s. lelkész, tanított az I-ső és II-ik oszt. latinnyelvtant; hetenkint 4 órában.

Körmendy József s. lelkész, tanított a rom. kath. vallásu ifjakknak hit- és erkölctant; hetenkint 2 órában.

Schacherlsz Mózes rabbi, tanított a mózes vallásu ifjakknak hit és erkölctant; hetenkint 2 órában.

Udvarhelyi Gyula r. tanár, tanácskozmányi jegyző, II-ik osztály főnöke, tanított az I. és II-ik osztályban magyarnyelvtant és németnyelvtant; hetenkint 12 órában.

Az alsó-lendvai polgári fi-tanoda tanulóinak érdemsorozata 187²/₃-ik tanévben

II-ik OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve, és hitvallása.	Az általános osztályzatra befolyással bírt tantárgy.																	
		Magviselés	Szorgalom	Vallás		Magyar nyelv	Földrajz	Számítás	Mértan	Terményrajz	Rajz		Szépirodalom	Torna	Ének	Zene	Német nyelv	Latin nyelv	Általános osztályzat.
				Magyar nyelv	Földrajz						Rajz	Mértani							
5	Alszeghy Ferencz r. k.	2	4	2	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	2	3	4	5	e. r.
	Bezlánovics Lajos r. k.	3	4	4	3	5	2	4	4	4	4	3	4	2	4	4	4	4	m. r.
	Dervarics Lajos r. k.	3	2	1	1	1	2	2	1	3	2	2	1	3	4	2	3	jel.	
	Hajós Gyula r. k.	2	2	2	2	2	4	4	2	3	3	3	2	2	2	3	2	e. r.	
	Laki Imre r. k.	2	3	2	4	4	5	4	3	2	3	3	2	2	4	4	4	m. r.	
	Madarász Miklós r. k.	2	4	4	3	3	3	4	3	3	3	2	4	2		4	5	e. r.	
	Meider Henrik m. v.	3	5	3	4	5	5	4	4	4	4	3	3	2		4	5	m. r.	
	Mendly Károly r. k.	2	1	1	2	1	2	2	1	1	1	2	3	2	3	3	2	jel.	
	Nagy Lajos r. k.	1	2	1	1	1	2	3	1	3	3	3	4	3	4	4	2	e. r.	
	Nagy Zoltán r. k.	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	3	2		1	1	jel.	
10	Poppel Jozsef r. k.	k i m a r a d t																	
	Rácz Béla r. k.	1	2	1	1	1	2	2	1	3	2	2	2	3	4	2	2	jel.	
	Reverencsics István r. k.	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	3	2	jel.	
	Spitzer Arnold m. v.	1	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	4	4		1	3	e. r.	
	Tomka György r. k.	2	3	2	3	1	2	3	1	1	1	1	3	3		3	4	e. r.	
	Tóth Károly r. k.	2	3	3	4	3	5	4	3	2	3	4	3	4		5	5	m. r.	
	Vogrincics Lajos r. k.	2	3	1	3	2	3	4	2	2	2	3	3	3		3	4	e. r.	
	Zakó Elek r. k.	3	3	3	2	2	2	3	3	2	2	1	3	4		2	4	e. r.	
	Zakó Jenő r. k.	3	2	1	3	1	2	3	1	2	2	2	2	2	4	3	3	e. r.	
	20	Zárjeczky Viktor r. k.	2	2	1	2	1	2	3	1	3	3	3	2	2	3	3	2	e. r.
Némethi János magánhallg.		2	3	3	4	5	5	2	3	3		4		4	4	4	m. r.		

I-ső OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve és hitvallása.	Az általános osztályzatra befolyással birt tantárgy.																	
		Magaviselet	Szorgalom	Vallás tan	Magyar nyelv	Földrajz	Szám tan	Mertan	Termenyrajz	Rajz	Szabads.	Mértani	Szépírá s	Torna	Ének	Zene	Német nyelv	Latin nyelv	Általános osz- tályzat
	Benedikt Mór m. v.																		
	Deutsch Mór m. v.	3	4	ntv	4	4	4	5	4	4	4	2	3	3		4	5	m.r.	
	Eppinger Samu m. v.	2	4	4	4	4	5	3	4	3	4	3	3	4		4	5	m.r.	
	Gráf Miksa m. v.	4	4	2	4	3	3	4	4	4	4	3	4	4		3	5	e. r.	
5	Kaizer Károly r. k.	3	5	4	5	5	5	5	4	5	5	5	3	4	4	5	5	m.r.	
	Koch Henrik r. k.	2	3	4	3	4	4	4	3	1	1	1	2	2	4	2	4	e. r.	
	Kolonics Jenő r. k.	2	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	3	4		5	5	m.r.	
	Német Lajos r. k.	3	5	4	3	5	5	4	3	3	3	3	2	3	4	4	5	m.r.	
	Polesinczki János r. k.	2	2	3	2	1	3	3	2	3	4	3	3	2		3	4	e. r.	
10	Rosenberg Samu m. v.	3	3	3	4	2	2	3	3	4	4	4	4	3	4	3	3	e. r.	
	Schön Lajos m. v.	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	3	2	4	2	3	jel.	
	Spitzer Arnold m. v.																		
	Szalavári Ede r. k.	2	2	3	2	2	3	3	2	3	3	4	4	3		3	4	e. r.	
	Tomka Géza r. k.	3	3	2	3	3	3	4	2	3	3	3	4	3		3	3	e. r.	
15	Tomka Mihály r. k.	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	3	2	4	3	4	jel.	
	Vogrinesis Nándor r. k.	2	3	3	3	2	3	3	2	3	3	3	4	3		4	4	e. r.	
	Zvoniczek Ede r. k.																		

Az érdemsorozat jegyeinek magyarázata.

A magaviseletre nézve:	A szorgalomra nézve:	Az előmenetelre nézve:
1 = példás)	1 = ernyedetlen)	1 = kitünő)
2 = dicséretes)	2 = kitartó)	2 = jeles)
3 = jó)	3 = kellő)	3 = jó)
4 = törvényszerű)	4 = hanyatló)	4 = elégséges)
5 = kevésb. törv.)	5 = csekély)	5 = elégtelen)
6 = nem törvényszerű	6 = semmi)	6 = semmi)

Eminentia

első rend

m. r.

h. r.

Statistikai kimutatás.

Osz- tály	Be- ira- tott	Vallás		Nemze- tiség		Érdemsorozat					Kor szerint 1873-ban						
		Rom- kath	Mó- zes	Ma- gyar	Né- met	Je- les	I. r.	II. r.	Ki- ma- radt	Vizs- gálatl.	10	11	12	13	14	15	16
I.	17	10	7	15	2	2	7	5	2	1	2	8	4	3	—	—	—
II.	21	19	2	21	—	5	10	5	1	—	—	2	4	7	4	3	1
	38	29	9	36	2	7	17	10	3	1	2	10	8	10	4	3	1

T a n t e r v.

A mint az az 1868. évi 38. t. cz. értelmében a magy. kir. vallás- és közoktatási minister ur által polgári fitanodák számára kiadatott.

Megjegyzendő, hogy a németnyelvtan és latinnyelvtan mindkét osztályban előadatott. A tantervben a természetrajzból az állattan a 2-ik, a növény és ásványtan az első oszt. van elő írva; azonban a tanári kar czélszerűbbnek látta az 1-ső osztályban az állattant s így a 2-ik oszt. a növény és ásványtant felvenni.

Jutalmazottak.

a) Könyveket kaptak: Nagy Zoltán Márton „Természetrajz“ 4 fr. — Dervarics Lajos Garay „Árpádok“ 2 frt. 30 kr. — Reverencsics István Garay „Sz. László“ 2 fr. — Tomka Mihály „Allatország képekben“ 2 frt. — Schön Lajos „Az állat világ csodái“ 1 frt-10 kr. — Zárjeczki Viktor Arany „Toldy“ 2 frt.

b) Mendly Károly, egy rajz eszközt tokban és három-szög vonalzókat 2 frt. 40 kr.

c) Ezüst pénzt kaptak: Rác Béla 2 frtos; — Polesinczky János 1 frtos és egy huszas. — Mendly Károly, Schön Lajos, Zakó Jenő, Nagy Lajos és Szalavári Ede 1—1 frtos. — Tomka György, Koch Henrik és Vogrincics Nándor 3—3 ezüst huszast.

J ó t é k o n y s á g.

A leltárban megnevezett s az intézetet érdeklő kegyes adományokon kívül Alsó-Lendva város értelmisége felfogván a nevelés nagy horderejét, midőn a tanuló ifjuság zárünnepélyét emlékezetessé kívánta tenni azáltal, hogy a nyert oktatáson kívül más emléket is vigyenek magukkal a szülői hajlékba; s hogy az, az előre törekvésre buzditólag hasson: aláírási ívet nyitott, hogy a begyülemdő összeg egy része készpénzben, másrészén könyvek vétessenek — s azok osztassanak ki a szorgalmasabb tanulók között.

L e n d v a y M á t y á s u r i v é n.

Lendvay Mátyás ur 2 frt ezüstpénz; Kovács János ur 2 frt ezüstpénz; Winhoffer József ur vendéglős 1 frt ezüstpénz; Guggenberger Károly ur főbérleti számvevő 2 frt o. é. Brünner Salamon ur háztulajdonos és kereskedő 1 ezüst huszas. Tomka György ur 2 frt o. é. Prey György ur 2 frt o. é. Schwarz Ignác ur kereskedő 50 kr o. é. Faisztl István ur 1 frt o. é. Rosenberg Katalin asszonyság keresk. 60 kr. o. é. Hoffmann Salamon ur 1 frt o. é. Kalivoda Sándor ur 1 frt o. é. Kiss Béla ur 1 frt o. é. Zárjeckzy Vincze ur 3 frt ezüstpénz; Dr. Feichtmann Adolf ur 1 frt ezüstpénz; Koczeth Mátyás ur 2 frt o. é. Hajós Mihály ur 1 frt o. é. Dervarics Kálmán ur 1 frt o. é. Nagy Alajos ur kir. telekkönyvvezető 1 frt o. é. Iványi Andor ur 1 frt 18 kr. o. é.

Midőn az aláírási ív eredményét ide iktatjuk, a tanári kar el nem mulaszthatja a tanuló ifjuság nevében forró köszönetét nyilvánítani a kegyes jöltevők adományaiért. — Ugyiszintén kedves kötélességének ismeri a tanárikar nyilvános köszönetet szavazni azon t. cz. pártfogóknak, kik tanintézetünk szertárait a leltárban felsorolt adományaikkal gyarapítani sziveskedtek.

L e l t á r.

I. Könyvtár.

a) *Egyesek adományai.* — Dervarics Kálmán ur: A kis lepke gyűjtő. — Iványi Andor ur: Egyetemes magyar encyclopedia I—VIII; Zsihovics F. Szentek élete IV. r. 1—3 füz. Zádori J. Spanyol ut 1868. Tanügyi lapok I. II. évfolyam. Népiskola és Népinevelők lapja 1873. — Laki Imre II. oszt. tanuló. Szepesi, Latinnyelvtan.

b) *Megszerzés útján.* Szvorényi, Kisebb magyar nyelvtana I. Olvasmányok I. 3—3 példányban. Ney Gyakorlati németnyelvtan I. 2 példány. Egri közép katekizmus. Mihálka, Állattan elemei 2 példány, Növénytan elemei, Ásványtan elemei. Hunfalvy. Kis földleírás 3 példány. Lutter mennyiségtan elemei 1—4. Mocnik, Mértani nézlettan 1—2. Mozart, Lesebuch I. 3 példány. Szepesi. Latinnyelvtan I. Kondor, Váltójog, Könyvvitel. Népiskolai törvény. Bartalus, Éneklő ABC. I. II. Zsindely, Mértan I. II. Aujeszky, Utmutatás a természettani készülékek használatára.

II. Földrajzi szertár.

a) *Egyesek adományai.* Dervarics Kálmán ur: F. Handtke, Wandkarte von Afrika.

b) *Megszerzés útján.* Jaus, Wandkarte math. Geographie; Berghaus-Gönczy, Europa, Magyarország térképe; Telekdi, Földtekék; Holle Wand-Atlas: Asien, Afrika, Nord-Amerika, Süd-Amerika, Australien; Planetarium; Tellurium; Földgömb 18^{''} átm.

III. Természetrajzi szertár.

a) *Egyesek adományai.* Dervarics Kálmán ur: Asterias rubens; Fenyő toboz (Pignoli); Ásvány 2 darab. — Vidos László lentii plebános ur: Teknőcz tekeny; Ásvány 2 db. — Kiss Béla gyógyszerész ur: Egy csomag izlandi vértéc; Egy csomag keserű mandula. — Faisztl István ur: Ásvány 2 db. — Slesinger Sándor ur: Ásvány 1 darab. — Rác Alajos uradalmi ispán ur: Ásvány 1 darab. — Szalavári Bódog kereskedő ur: Os sepiae 1 db. — Iványi Andor ur: hüllők s békák 5 db.; Részint maga, részint egyes példányok adományozásából gyűjtött s meghatározott 55 faj rovart 70 példányban; meghatározandó 25—30 db. Kitömött madár 27 darab; Ásvány 9 db; Növény 50 darab mind más faj. — Csókás György ur: Kitömött emlős 7 db; Ásvány 10 db. Jegeczidom a tengelyek értelmezéséhez 8 darab.

Kitömés végett állatokat ajándékoztak: Alszeghy János ur, Dervarics Kálmán ur, Faisztl József birtokos ur, Helyes Lajos ur, Kiss Béla ur, Körmeny József ur, Lendvai Péter jegyző ur, Némethy Ágoston jegyző ur, Poppel Ferencz ellenőr ur, Rác Alajos ur, Stirling Antal esperes ur, Vogrinesics Károly ur, Zakó Dániel bir. végrehajtó ur.

b) *Megszerzés útján.* Ruprecht Wand-Atlas I. II. Voigtländer Wandtafel; Fiedler anath. Wandtafel; Geisler-féle táblák 6 darab; Gyermek csontváz; Szabó József ásványtana szerint berendezett ásványgyűjtemény 207 darab; Keménységi fokozat gyémánttal.

IV. Természettani szertár.

a) *Egyesek adományai.* Dervarics Kálmán ur: Mikroskop; Nagyító üveg parafa fedéllel. Csókás György ur: A Morse-féle táviróhoz kulcs és írókészüléket kitüntető eszköz.

b) *Megszerzés útján.* A szilárd testek hő általi kitágulása megmut. 2 Üveglemez a tapadás kimut. Bolognai palaczk 13 db. Üveg csöpp 13 darab. Csavar készülék; Három közlekedő cső; Szökőkut víznyomás következtében; Nicholson araeometere; Cartesius buvárja 5 darab; Szivornya, Lopó, Durrpalaczk, Feeskendő, Heronlabda, Szivókut mintája üvegből, Hangvilla, 2 Delejvasrud horgonynyal tokban; Delejtü állványon; Rézfoglalós tájoló, zárral; Delejpatkó delejzárral s ólom súlylyal; Két láb hosszú ruggyanta rud; 8" átm. villanytartó róka farkkal; Leydeni palaczk 4 db. Üvegrud egyik végén sellak oldattal bevonva; Bodza bél golyók selyem szálon; Villany mutató, Kisütő, Galván-féle elem 3 darab. Villanydelej delejzárral. Gálván képelő készülék. Kétszer domboru lencse; Üveg hasáb. Hármás fokozatu hőmérő; Háromláb bádogból sodrony háromszöggel; Borszesz lámpa; Kémlő cső 16 darab tartóval; Forrasz cső platin kalappal Berzelius szerint; Platin sodrony 5 gram; Lakmus és Curcuma papír 2 iv; Főzőlombik üvegből 3 darab. Különfélekép meghajtott cső dugaszszal 3 db. Parafa reszelő. Görebtartó.

V. Rajzeszközök.

Megszerzés útján. Rajz eszköz Nr. 6. Zierer mértan szabadkézrajz. Bauer Ornamente 1—10. Taubinger Figuren 1—14. Schröder mértani szabadkéz rajz. Nagy körző. Hosszmérő fából. Bádog test 11 darab. Sodrony-idom 19 darab. Sodronytest 7 darab. Állvány az idomok felállítására. Nagy fekete tábla állványnyal. Háromszög fából 2 darab. Hosszu vonalzó (Linea.)

VI. Tornászati eszközök.

a) Használati joggal, de a tulajdonjog megtartása mellett Lendva városától átadatott: Nyújtó fából. Korlát; Mászó állvány: kötél létrával, göbös kötéllel, két hinta kötél vaskarikákkal s szijakkal. A vizirányos létrához oszlopok s két vasrud. Árboez kötéllel.

b) *Megszerzés útján.* Vas kézlők különféle nagyságban 33 pár.

VII. Zene és ének eszközök.

Megszerzés útján. Schunda, Hegedü tokkal és vonóval. Hubert, Hegedü tan. Bartalus, Orgona és zongora iskola.

VIII. Régiségek.

Egyesek adományai. Faisztl István városi bíró ur: Római rézpénz 10 darab. Római ezüstpénz 10 db.

IX. Butorok.

Megszerzés útján. Hármás ülésü pad, kihuzható felsőlappal 18 db. Amerikai óra a folyosóra. Csengetyü 34 $\frac{1}{2}$ font. Íróasztal 5 fiókkal. Tanácskozmányi hosszú asztal 6 fiókkal. Fa-szék 6 darab. Szekrény a könyvek s irományok részére. Fekete fali tábla 2 db. Üveges szekrény az ásványoknak. Asztal a tantermekben 2 db. Mosdó asztal csapos vitzartó s medencével 2 db. Nagy szekrény a rajzeszközöknek. Üveges szekrény a természetiek gyűjteményéhez. Képráma a természetrajzi képek betételére 2 darab. Rovar tálcza. Ásvány hordó láda.

X. Vegyesek.

Megszerzés útján. Festékre készített pecsétnyomó szelencével. Osztály könyv 2 db. Szivaes 2 db. Papirnyíró olló. Egy könyv a leltár számára. Egy könyv a látogatások bejegyzésére. Egy könyv a havi tanácskozmányok jegyzőkönyvének bejegyzésére. Egy könyv a bevételek s kiadások bejegyzésére. Naptár 1873-ra; Polgári iskolai általános bizonyítvány 50 db. Polgári iskolai évnegyedes bizonyítvány 500 db. Anyakönyvi iverk $\frac{1}{2}$ rizsma. Gyertyatartó 2 db. Tálcza. Üveg kancsó. Pohár 4 db. Lapát. Tűrülköző 6 darab. Tinta és porzó tartó 3 darab.

T á j é k o z á s u l.

A t. cz. szülők és gyámok tájékozása végett a polgári iskolák *ezéljára és szervezetére* vonatkozólag van szerencsénk a következőket becses figyelmökbe ajánlani.

1. A népiskolai 1868. évi 38. t. cz. 76. §-a a következőleg szól: „A 74. §-ban elősorolt tárgyakra nézve, a fiugyermekek számára alkotott polgári iskolákban, a tanterv úgy állapítandó meg, hogy a polgári iskola első négy évi folyama alatt, habár kimeritőbben, *ugyanazon tantárgyak taníttassanak, a melyek a középtanoda (reálgymnasium) négy alsó osztályában taníttatnak*, a latinnyelv kivételével. A többi tantárgy a tanfolyam első négy évében legfőlebb megkezdethetik s főleg a polgári iskola két utolsó évi folyamában adandó elő.“ — A latinnyelv a népisk. törv. 74. §-a szerint, mint rendkívüli tantárgy tanítható a polgári iskolákban.

2. A közoktatási kormány által kibocsájtott „*Tanterv a polgári iskola számára*“ a „rendkívüli tantárgyak“ czim alatt a következőleg hangzik: „A

latinnyelv a polgári iskolában mint rendkívüli tantárgy azon növendékek kedvéért taníttatik, kik innen a gymnasiumba szándékoznak átlépni. Ennél fogva e tantárgyat a polgári iskola négy alsó osztályában kell tanítani s ugy osztani be, hogy a polgári iskolából a gymnasiumba átlépni kívánó növendék a gymnasium megfelelő osztályába főlvétethessék.“

3. A vallás- és közoktatásügyi minister ur, 1872. évi szept. 14-én 23988. szám alatt kibocsájtott rendelete, melylyel Alsó-Lendván polgári iskola felállítása engedélyeztetik állam-segély mellett, (a tanfelügyelőséghez) a következőleg szól: „Figyelmeztetendő lévén nevezett község a polgári iskolák felállítása iránti határozatokra s felvilágosítandó ezen iskolák szervezetéről mely szerint azok alsó osztályai berendezhetők akként, hogy kellő előkészületül szolgáljanak ugy a föredáltanoda, mint a főgymnasiumba való felmenetelre; azaz a felvételi vizsga sikeres kiállása után ez utóbbi tanodák megfelelő osztályába való felvételre.“

Ezen-idezetek értelmében tehát a polgári iskolák, de különösen ezek V. VI. osztálya, míg egyrészlől a polgári, gyakorlati életre (iparos, kereskedő, földmívelési pályára) vonatkoznak, másrészlől azoknak alsó 4 osztálya tért enged a tudományos pályára való léphetésre is. — Ily előnyök a polgári iskoláknak és különösen a szülőknek előnyei, kiknek a polg. iskola lehetővé teszi, hogy 4 osztály elvégzettetése után, tehát gyermekük, illetőleg gyámoltjaik fejlettebb korában, azokkal ugyyszólván egyetértve, intézkedhetnek jövő életpályájok iránt.

Tudni valók a jövő tanévre.

Az alsó-lendvai magyar tannyelvű polgári iskola I. II. III. és eshetőleg IV. osztályára a beiratások az 187³/₄-ik tanévre f. é. szept. 28-tól okt. 5-ig, délelőtti órákban tartatnak, az igazgatósági irodában (a várban) A pót- és javító vizsgálatok október 5. és 6-án fognak megtartatni. Ezen vizsgálatokat a tanulók ugyanazon tanodánál kötelesek letenni, melynél megbuktak, vagy a vizsgálatokat letenni elmulasztották. Más tanintézet csak az előbbeni tanoda beleegyezésével jogosittatik ily vizsgálatok tartására.

Oly tanulóknak, kik csak egy kötelezett tantárgyból kaptak elégtelen tanjegyet, az illető tanár meghallgatása után az igazgató, a kik pedig két tantárgyból kapták ezen tanjegyet, a tanári testület adhat engedélyt a vizsgálat ismétlésére.

A mely tanuló már egyszer vizsgálat ismétlése után lépett felsőbb osztályba, ha egy vagy több év mulva ismét megbukik, többé javító vizsgálatra nem bocsáttathatik, hanem tartozik az osztályt ismételni.

Az I. osztályba az 1868. évi 38 t. cz. 69. §-a szerint azon növénydekek vétetnek fel, kik bizonyítványt mutatnak fel arról, hogy a népiskola első négy évi folyamát elvégezték, vagy felvételi vizsgát kell letenni a polgári iskolákba léphetésre megkívánt ismeretekből.

A II. III. és eshetőleg IV. osztályra jelentkezők kimutatni tartoznak, hogy a polgári iskola, reáliskola vagy gymnasium megelőző osztályát sikeresen elvégezték.

A IV. osztályra szó vagy írásbeli jelentkezések szept. 27-ig fogadtatnak el, hogy azon esetre, ha elegendő számú jelentkezők nem lennének a szülők, illetőleg gyámok erről ideje korán értesíttethessenek s a szerint gyermekeik, illetőleg gyámoltjaik oktatásáról más uton gondoskodhassanak.

Azon t. szülők vagy gyámokok, kik nem a tanoda székhelyén laknak gyermekük vagy gyámoltjuk beiratását kellő időben eszközölik. Szállást vagy kosztot a tanulók számára az igazgatóság tudta, illetőleg előleges bejegyzése nélkül óvakodjanak bérelni. — Ezen gondnokok megválasztásánál illetőleg a tanuló ifjak elszállásolásánál nem lehet elegendőleg körültekintő eljárást ajánlani a t. cz. szülőknek; mert az iskolázás czélja csak úgy lesz biztosan elérhető, ha a házi nevelés ugyanazon elvek szerint kezelik az iskolai fegyelemmel, és ha a gondnokok — védenceik előmenetelére nézve — buzgalommal együtt működnek a tanárokkal. — Keressenek azért a t. szülők gyermekeik részére oly gondnokokat, kik nemcsak élelemmel látják el védenceiket, hanem atyailag örködjenek jóviseletök és szorgalmas tanulások felett.

A tanári karnak jogában áll, alapos oknál fogva, követelni, hogy a házi felügyeletben czélszerű változás tétessék.

Ugy szintén felhivatnak azon t. városi polgárok, kik ily tanoncokat elfogadni szándékoznak, hogy abbeli szándékukat az igazgatóságnál előre bejelenteni sziveskedjenek; hogy az igazgatóságot felkereső szülők óhajának e téren tapintatos eljárást követhessen.

A z i g a z g a t ó s á g.

